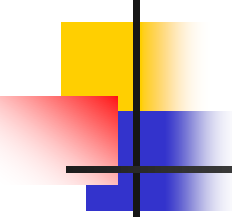

Masarykova základní škola, Stará Paka, okres Jičín

Název šablony:	ICT2 – Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
Vzdělávací oblast/oblast dle RVP:	5 Člověk a společnost
Okruh dle RVP:	5.1 Dějepis
Tematická oblast:	Dějepis – sada 1
Název vzdělávacího materiálu (výstižný popis tématu):	Románská kultura. Žák charakterizuje dobu raného středověku na území Evropy v kontextu jednotícího kulturního uměleckého, a stavebního románského slohu. Materiál slouží k výkladu, zopakování a procvičení učiva.
Kód vzdělávacího materiálu:	ICT2-1
Ročník:	VII.
Datum odučení vzdělávacího materiálu:	
Jméno autora:	Mgr. Pavel Antoš

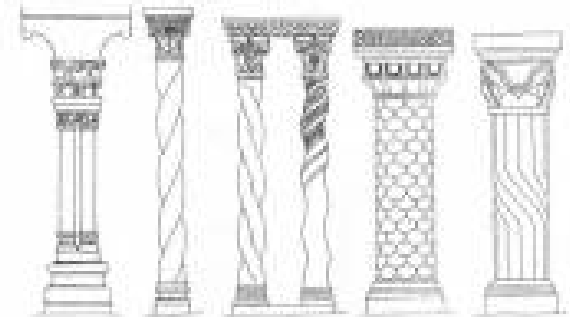
Románská kultura v raném středověku

- **Románský sloh je umělecký sloh**, který se ve středověku v 10 - 13. století rozšířil ve **stavitelství** a **výtvarném umění** v západních zemích, jižní a střední Evropy. Na východě Evropy se v té době prosazoval **byzantský sloh**. Vývoj slohu nebyl jednoduchý, vzniká na území bývalé **Západořímské říše**.
- **Románské umění bylo uměním v západních křesťanských zemích od začátku 10. až do pol. 13. století.**
- Do současnosti se zachovala řada církevních staveb, především kostelů. Kostely v západní Evropě tvořily v období mezi rokem 1000 a koncem 12. století podstatnou část stavební činnosti. Stavěly se však také paláce, hrady, kláštery, špitály a obytné domy - do současnosti se z nich většinou mnoho nezachovalo.

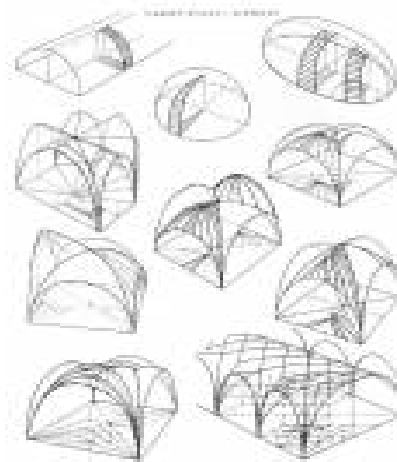
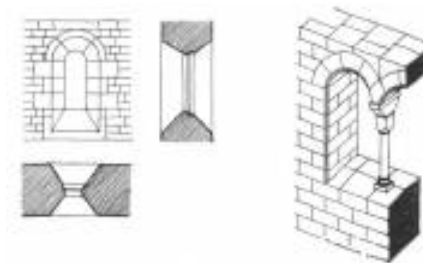

Románský sloh vznikl asi v 11. století na území dnešní Francie

Znaky románské architektury

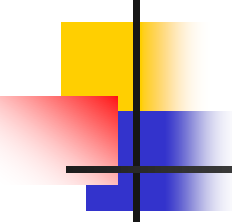
- Klenbové stropy: klenba křížová, valená.
- Rozmanité ozdobné sloupy.
- Portály v románských chrámech.
- Románské zdivo je většinou neomítnuté, pevné, okna i vchody malé.

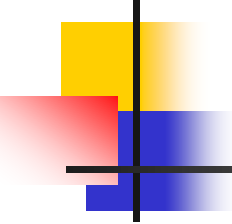

Šikmá věž v Pise

6. – 12. stol. – raně středověké kultury tehdejšího světa

- Kultura románská: západní, střední Evropa.
- Kultura byzantská: východní Evropa, Malá Asie.
- Ruská kultura: Ukrajina, Rusko
- Islámská kultura: jih Španělska, Portugalsko, severní Afrika, Blízký východ

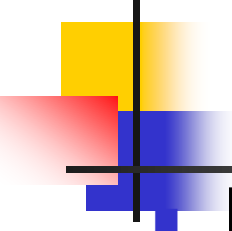

Románská kultura

- Písemnictví (literatura), malířství, sochařství, architektura (stavitelství), hudba a celková vzdělanost v západní a střední Evropě mezi roky 900 – 1250 se souhrnně nazývá **románská kultura** (sloh).
- Snažila se napodobovat kulturu **starověké římské říše**.
- Kulturu rozšiřovali především kněží a mniši v kláštorech.
- Školy se zřizovaly při biskupstvích a kláštorech. Vyučovalo se latinsky. Knihy se šířily opisováním.
- Obsahem knih byly výlučně náboženské příběhy.

Klášter Saint-Savin-sur-Gartempe

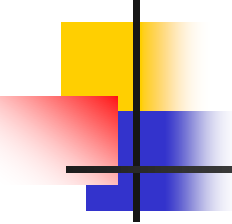

Literatura – písemnictví, hudba

- **Příběhy ze života svatých:** O knížeti Václavovi a jeho babičce Ludmile, legendy o Konstantinovi a Metodějovi.
- **Západní Evropa:** legendy o císaři Karlu Velikém.
- **Letopisy** (anály): zápisy o přírodních pohromách, válkách
- **Kroniky:** zaznamenávaly události, popisovaly dějiny zemí a panovnických rodů. (Kronika česká – 1100 – pražský kronikář Kosmas, kronika ranků, kronika Anglosassů, Pověsti dávných let – kyjevský mnich Nestor.
- **Hrdinské zpěvy:** Píseň o Rollandovi – Francie, o Cidovi – Španělsko – boje proti Arabům.
- **V klášterech** se skládala hudba – Hospodine pomiluj ny.

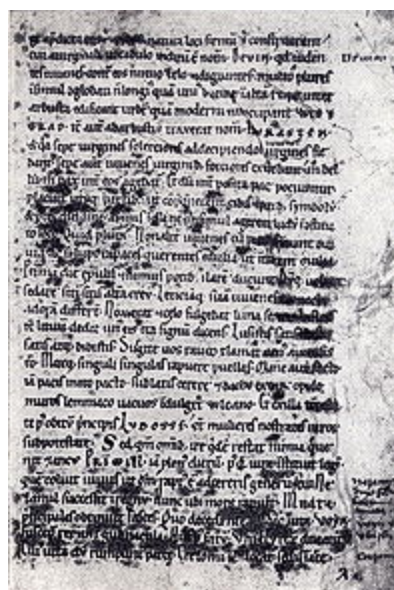
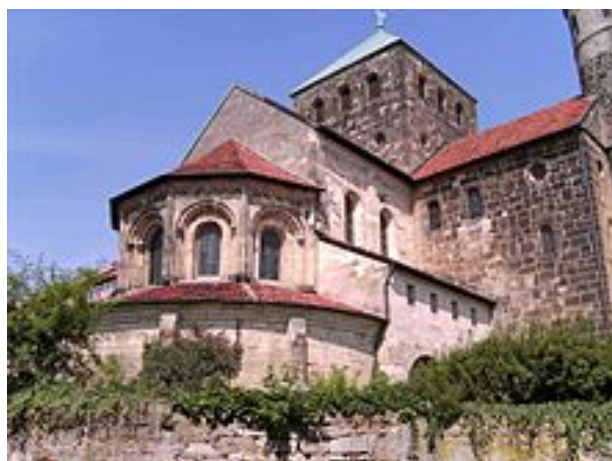
Ukázky historických nástěnných maleb

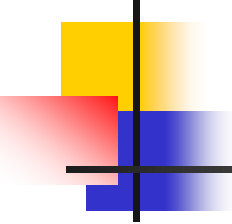

Výtvarné umění, architektura

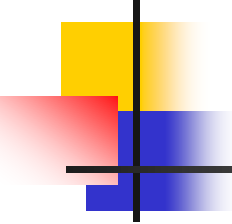
- V klášterech působili malíři – zdobili knihy, tvořili nástěnné malby (fresky – rotunda ve Znojmě).
- Stavby byly budovány z kamene. Vyznačovaly se silnými, mohutnými zdmi. Zpočátku dřevěné, rovné stropy, později nahrazeny **klenbou** - silné podpěrné sloupy. Vchody zdobené **portály**. Stěny zdobené **freskami**. Nejvíce se budovaly chrámy.
- Velké románské stavby (**baziliky**) měly obdélníkový půdorys a tři lodě, které oddělovaly řady kamenných sloupů.
- **Rotundy** – malé kruhové kostelíky (Říp, Znojmo)

Opakování

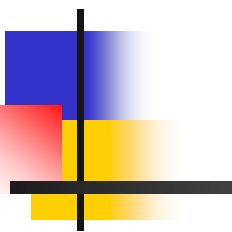
- Čím přispěla církev ke vzdělanosti raného středověku?
- Které druhy literárních děl vznikaly v té době? Uved'te některé autory a díla. Jak byly knihy zdobeny a jak se rozšiřovaly?
- Které druhy staveb byly budovány? Uved'te typické znaky románského slohu.

Shrnutí učiva

- Románské umění spojilo většinu západní a střední Evropy.
- Románské umění se šířilo spolu se západním křesťanstvím.
- Období po zániku západořímské říše, které trvalo 1000 let nazýváme středověkem. Jeho prvních 700 let, kterým říkáme raný středověk, položilo základy evropské civilizace.

Seznam použitých pramenů

-
- Dějepis pro základní školy a víceletá gymnázia, Fraus 2009
 - Dějepis – středověk pro základní školy, SPN 1991
 - http://cs.wikipedia.org/wiki/Rom%C3%A1nsk%C3%BD_sloh
 - http://www.google.cz/search?q=rom%C3%A1nsk%C3%BD+sloh+z+naky&hl=cs&prmd=imvns&source=lnms&tbm=isch&sa=X&ei=DOsQULfpFZG0hAeis4HwCg&ved=0CEUQ_AUoAQ&biw=1280&bih=603
 - http://www.sps-ul.cz/doku.php/romansky_sloh
 - http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Leaning_tower_of_pisa_2.jpg
 - http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Abbaye_Saint-Savin-sur-Gartempe_2006-07-10_3.jpg
 - http://cs.wikipedia.org/wiki/Kosmova_kronika_%C4%8Desk%C3%A1
- 1

■ Materiál je určen pro bezplatné využívání pro potřeby výuky a vzdělávání. Jakékoli další využití podléhá Autorskému zákonu.